

УДК 376.1:004.9:372.4

DOI <https://doi.org/10.32782/apv/2025.4.26>**Катерина ТИЧИНА**

кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, б-р Ігоря Шамо, 18/2, м. Київ, Україна, 02154
ORCID: 0000-0002-3072-0450

Наталія БАБИЧ

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, б-р Ігоря Шамо, 18/2, м. Київ, Україна, 02154
ORCID: 0000-0001-8923-8960

Оксана ТАРАН

кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, б-р Ігоря Шамо, 18/2, м. Київ, Україна, 02154
ORCID: 0000-0001-5276-8634

Інна ПАПП

викладач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, б-р Ігоря Шамо, 18/2, м. Київ, Україна, 02154
ORCID: 0009-0001-0061-2301

Ярослав КОНОНОВ

здобувач другого (магістерського) рівня освіти, спеціальності 016 Спеціальна освіта, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, б-р Ігоря Шамо, 18/2, м. Київ, Україна, 02154
ORCID: 0009-0001-9656-3849

Бібліографічний опис статті: Тичина, К., Бабич, Н., Таран, О., Папп, І., Кононов, Я. (2025). Прикладні аспекти застосування засобів цифрових технологій щодо формування навички розуміння прочитаного в учнів 4-го класу із мовленнєвими труднощами. *Acta Paedagogica Volynienses*, 4, 184–193, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2025.4.26>

ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ЗАСОБІВ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЩОДО ФОРМУВАННЯ НАВИЧКИ РОЗУМІННЯ ПРОЧИТАНОГО В УЧНІВ 4-ГО КЛАСУ ІЗ МОВЛЕННЄВИМИ ТРУДНОЩАМИ

Стаття присвячена актуальній проблемі формування навички розуміння прочитаного в учнів 4-го класу з мовленнєвими труднощами. Авторами детально обґрунтовано актуальність теми та необхідність упровадження сучасних цифрових технологій у корекційно-розвиткову роботу з цією категорією дітей. Представлено результати емпіричного дослідження, які засвідчили, що в більшості учнів виявлено початковий та достатній рівні сформованості навички розуміння прочитаного. Це свідчить про суттєві труднощі у сприйнятті, аналізі, інтерпретації, критичному оцінюванні інформації в текстах різних видів, а також про часте нерозуміння змісту прочитаного.

З метою розв'язання зазначеної проблеми запропоновано модернізацію освітнього процесу через інтеграцію цифрових технологій. Проведено системний порівняльний аналіз українських цифрових платформ Learning.ua, Childdevelop.com.ua та мобільного застосунку «Вивчаю – не чекаю» (Primary.org.ua) за критеріями: мета використання, тип завдань, адаптивність, інтерактивність, зручність використання, доступність та безперервність навчання. Наведено приклади різнопланових навчальних завдань з гіперпосиланнями в межах кожної із зазначених платформ. Запропоновано алгоритм використання інструментарію цифрових платформ у корекційно-розвитковій роботі з учнями 4-го класу з мовленнєвими труднощами для вдосконалення їхньої навички розуміння прочитаного. Алгоритм охоплює чотири етапи: аналіз можливостей обраної платформи; розроблення плану корекційно-розвиткових занять (з урахуванням характеристик платформи та адаптації завдань до потреб учнів); надання учням підтримки під час виконання завдань; оцінювання та моніторинг їхнього прогресу.

су. Описані прикладні аспекти застосування цифрових технологій у формуванні навички розуміння прочитаного в учнів 4-го класу з мовленнєвими труднощами є актуальними, системними, ефективними та придатними до впровадження як фахівцями, так і батьками.

Ключові слова: навичка розуміння прочитаного, діти молодшого шкільного віку, мовленнєві труднощі, цифрові технології, корекційно-розвиткова робота.

Kateryna TYCHYNA

PhD in Psychology, Senior Lecturer at the Department of Special and Inclusive Education, Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, I. Shamo blvd., 18/2, Kyiv, Ukraine, 02154

ORCID: 0000-0002-3072-0450

Nataliia BABYCH

PhD in Pedagogy, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Special and Inclusive Education, Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, I. Shamo blvd., 18/2, Kyiv, Ukraine, 02154

ORCID: 0000-0001-8923-8960

Oksana TARAN

PhD in Psychology, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Special and Inclusive Education, Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, I. Shamo blvd., 18/2, Kyiv, Ukraine, 02154

ORCID: 0000-0001-5276-8634

Inna PAPP

Lecturer at the Department of Special and Inclusive Education, Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, I. Shamo blvd., 18/2, Kyiv, Ukraine, 02154

ORCID: 0009-0001-0061-2301

Yaroslav KONONOV

Applicant for Higher Education Second (Master's) Level, Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, I. Shamo blvd., 18/2, Kyiv, Ukraine, 02154

ORCID: 0009-0001-9656-3849

To cite this article: Tychyna, K., Babych, N., Taran, O., Papp, I., Kononov, Y. (2025). Prykladni aspekty zastosuvannya zasobiv tsyfrovyykh tekhnolohiy shchodo formuvannya navychky rozuminnia prochytanoho v uchniv 4-ho klasu iz movlennievymy trudnoshchamy [Applied aspects of using digital technologies for developing reading comprehension skills in 4th-grade students with speech difficulties]. *Acta Paedagogica Volynienses*, 4, 184–193, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2025.4.26>

WAYS OF FORMING READING COMPREHENSION SKILLS IN 4TH GRADE STUDENTS WITH SPEECH DISORDERS USING DIGITAL TECHNOLOGIES

The article addresses the urgent issue of developing reading comprehension skills in 4th-grade students with speech difficulties. The authors provide a detailed rationale for the relevance of the topic and emphasize the necessity of implementing modern digital technologies in remedial and developmental intervention for this category of children. The results of an empirical study are presented, showing that most students demonstrated initial or sufficient levels of reading comprehension skills. This indicates considerable difficulties in perceiving, analyzing, interpreting, and critically evaluating information in various types of texts, as well as frequent misunderstandings of the content read. To address this challenge, the authors propose modernizing the educational process through the integration of digital technologies. A systematic comparative analysis was conducted of the Ukrainian digital platforms Learning.ua, Childdevelop.com.ua, and the mobile application «Can't Wait to Learn» (Primary.org.ua), based on the following criteria: purpose of use, task types, adaptability, interactivity, ease of use, accessibility, and continuity of learning. Examples of diverse educational tasks with hyperlinks within each of the platforms are provided. An algorithm is proposed for using the tools of digital platforms in remedial and developmental intervention with 4th-grade students with speech difficulties to enhance their reading comprehension skills. The algorithm comprises four stages: analyzing the capabilities of the selected platform; developing a plan of remedial and developmental activities (considering the platform's features and adapting tasks to the needs of students); providing support to students during task completion; and assessing and monitoring their progress.

The described practical aspects of applying digital technologies to the development of reading comprehension skills in 4th-grade students with speech difficulties are relevant, systematic, effective, and suitable for implementation by both specialists and parents.

Key words: reading comprehension skills, primary school children, speech disorders, digital technologies, remedial and developmental intervention.

Актуальність проблеми. Сучасне покоління дітей зростає в умовах цифрової епохи, де інформація подається у швидкому, фрагментованому форматі. Потужний потік текстів, зображень і відеоконтенту формує нові способи сприймання знань: діти звикають до поверхневого перегляду інформації, сприймаючи її уривками без заглиблення у деталі та контекст. У результаті виникають труднощі з глибоким розумінням тексту. Читання втрачає свою традиційну функцію як засобу простої передачі знань і перетворюється на ключовий інструмент для їх аналізу, обробки та осмислення. Хоча цифрові технології значно полегшують доступ до інформації, вони одночасно змінюють спосіб її сприйняття: сучасні діти дедалі частіше шукають лише окремі факти, ігноруючи глибину змісту. Це ставить перед освітою нові завдання – не лише навчити техніці читання, а й сформувати когнітивні навички для свідомого й осмисленого сприймання тексту.

Серед учнів 4-го класу проблема формування навички розуміння прочитаного є актуальною, оскільки саме в цьому віці завершується базовий етап оволодіння читанням, який слугує основою для подальшого академічного навчання. Відповідно до вимог Нової української школи учні цього віку повинні не лише читати плавно й правильно, але й усвідомлювати основну ідею тексту, виділяти ключові факти та встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Однак діти із мовленнєвими труднощами нерідко мають труднощі в оволодінні навичками читання: уповільнений темп читання, недостатнє розуміння зв'язку між словами та низьку здатність до синтезу інформації. Такі діти часто «перечитують» текст механічно, не розуміючи його змісту, що може обмежувати потенціал дитини та її можливості для подальшого особистісного зростання.

Окрім цього, в умовах війни та постійних переміщень велика кількість дітей в Україні не має доступу до традиційних корекційно-розвиткових послуг. У таких умовах використання цифрових технологій стає необхідністю. Ці

технології дозволяють створювати індивідуалізоване середовище навчання, адаптоване до потреб кожного учня. Цифрові ресурси мають гнучкість, доступність і можуть сприяти інтерактивному, цікавому та ефективному навчанню. Вони надають можливість подолати труднощі у навчанні навіть за відсутності постійного доступу до фахівців.

Таким чином, дослідження прикладних аспектів застосування засобів цифрових технологій щодо формування навички розуміння прочитаного в учнів 4-го класу з мовленнєвими труднощами є актуальним і необхідним. Воно спрямоване на забезпечення рівного доступу до якісної освіти, що сприяє всебічному розвитку дітей і допомагає їм подолати бар'єри на шляху до успішного навчання та соціальної інтеграції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Формування навички читання в учнів молодшого шкільного віку є одним із актуальних завдань сучасної початкової освіти, особливо у контексті зростання інформаційного навантаження в цифрову епоху. Як зазначають І. Старагіна, В. Терещенко та А. Панченков розвиток технологій підвищує вимоги до швидкості читання, розуміння тексту та здатності застосовувати отриману інформацію. Читання стає фундаментальною навичкою, яка забезпечує безперервний розвиток і навчання протягом життя (Старагіна, Терещенко, Панченков 2020).

Результатом успішного формування читацької компетентності є здатність не лише технічно читати, але й глибоко усвідомлювати зміст прочитаного. Так, на думку О. Савченко, розуміння тексту є основним компонентом читацької компетентності, що охоплює здатності встановлювати смислові зв'язки між реченнями, розпізнавати основну думку тексту та передавати свої враження від прочитаного. Це забезпечує основу для свідомого читання й розвитку творчих здібностей (Савченко, 2017, с. 6).

У дослідженнях О. Аркадьєвої, В. Ільяної та В. Мартиненко увага акцентується на труднощах під час читання у дітей із мовленнєвими труднощами. Серед основних проблем – уповільнений темп читання, схильність до поскла-

дового прочитування та велика кількість помилок. Висновки науковців підкреслюють, що процес формування навички читання у цієї категорії дітей є складним і тривалим, вимагаючи використання індивідуального підходу та спеціальних методик (Аркадьєва, 2013; Ільна, 2022; Мартиненко 2020).

Відповідно, стандартизація навчання таких учнів є важливим кроком для подолання цих труднощів. Вона передбачає уніфікованість інструментарію, що реалізується через визначення механізмів порушень, подолання виявлених труднощів з опорою на збережені компоненти пізнавальної діяльності, а також запобігання вторинним порушенням (дислексія, дисграфія, дизорфографія). Для успішного засвоєння знань пропонується індивідуальний підхід, чітке дозування матеріалу, використання багаторазових повторень із різними опорами (зоровими, руховими) та організація роботи відповідно до мовленнєвих можливостей кожного учня (Данілавічюте та ін., 2022).

Н. Бабич та Л. Любенко звернули особливу увагу на засоби оптимізації читання, дослідивши вплив типографіки на формування навички читання у дітей з особливими освітніми потребами. Вони визначили, що шрифт Inclusion UKR сприяє кращому сприйняттю текстів і підвищує якість читання у таких дітей. Це пояснюється його здатністю знижувати когнітивне навантаження завдяки адаптованій формі літер. Результати дослідження доводять, що правильний вибір шрифту є важливим компонентом у навчанні дітей із дислексією та іншими порушеннями читання (Бабич, Любенко, 2021).

В свою чергу, О. Мілевська, Н. Попович та Н. Лендел підкреслюють, що недостатній розвиток словникового запасу, незріла граматична складова мовлення та обмежений обсяг знань про навколишній світ обумовлюють низький рівень читацької діяльності. Ці фактори вказують на необхідність упровадження сучасних підходів до навчання (Мілевська, 2015; Попович, Лендел, 2019).

Одним із таких підходів є використання цифрових технологій, які, за словами Т. Коломоєць, виступають потужним інструментом модернізації навчального процесу логопедичної роботи. Аналіз досліджень Д. Войцехівської та Т. Хомик демонструє ефективність використання інформаційно-комунікаційних техно-

логій (ІКТ) у корекційно-розвитковій роботі. У процесі експерименту застосовувалися інтерактивні картки й онлайн-ігри, які не лише підвищили швидкість читання, але й покращили розуміння текстів (Войцехівська, Хомик, 2022). Цифрові ресурси забезпечують інтерактивність, доступність та адаптивність навчання, дозволяючи враховувати індивідуальний темп і потреби кожного учня з мовленнєвими труднощами. Вони також сприяють розвитку самостійної пізнавальної активності, підвищують мотивацію до навчання та створюють умови для інтерактивного й ефективного засвоєння матеріалу (Коломоєць, 2023).

Інші науковці, такі як В. Нестеренко та І. Осьмірко, зазначають, що цифровізація забезпечує доступ до освітніх ресурсів із будь-якого місця, покращує комунікацію між учасниками освітнього процесу й надає гнучкість у виборі часу та формату навчання (Нестеренко, Осьмірко, 2023).

Отже, результати аналізу досліджень свідчать, що ефективне формування навички читання, зокрема її смислового компоненту, потребує інтеграції традиційних і сучасних методик, а також застосування комплексного підходу, який сприятиме створенню інтерактивного та адаптивного освітнього середовища, особливо важливого для роботи з дітьми з мовленнєвими труднощами.

Мета дослідження – визначити стан сформованості навички розуміння прочитаного в учнів 4-го класу із мовленнєвими труднощами та запропонувати алгоритм застосування цифрових технологій щодо її формування.

Виклад основного матеріалу дослідження. Дослідження стану сформованості розуміння прочитаного в учнів 4-го класу проводилося на базі Загальноосвітньої школи № 182 та Спеціальної школи № 7 м. Києва. До дослідження було залучено 20 учнів 9–10 років, які склали дві вибірки: учні із мовленнєвими труднощами (10 учнів); учні з типовим розвитком (10 учнів).

Діагностика стану сформованості навички розуміння прочитаного учнями 4-го класу проводилась відповідно до Методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1–4 класів закладів загальної середньої освіти (2021) за допомогою системи діагностичних проб у тестовій формі (тести закритого і відкритого типів), що містила навчальні

завдання з читання вголос, читання мовчки та роботи з медіатекстом (завдання підібрано відповідно до програмового матеріалу та з урахуванням позакласного читання).

Дослідження мало порівняльний характер, тобто застосовувався порівняння стану сформованості навички розуміння прочитаного в учнів 4-го класу з мовленнєвими труднощами та типовим розвитком задля визначення специфіки її сформованості у дітей із мовленнєвими труднощами.

Аналіз відповідей учнів проводився відповідно до визначених у Державному стандарті початкової освіти (2019) обов'язкових результатів навчання з мовно-літературної освітньої галузі, а також відповідно до рівнів результатів навчання (високий, середній, достатній та початковий), визначених в Орієнтовній рамці оцінювання результатів навчання учнів 1–4 класів ЗЗСО (Методичні рекомендації щодо оцінювання результатів навчання учнів 1–4 класів закладів загальної середньої освіти, 2021), що дозволяє оцінити здатність учня 4-го класу до сприйняття, аналізу, інтерпретації, критичного оцінювання інформації в текстах різних видів, медіатекстах та використання її для збагачення свого досвіду.

У ході кількісного та якісного аналізу отриманих результатів дослідження було визначено стан сформованості навички розуміння прочитаного у учнів 4-го класу з мовленнєвими труднощами та типовим розвитком (Таблиця 1).

Таблиця 1

Стан сформованості навички розуміння прочитаного в учнів 4-го класу з мовленнєвими труднощами та типовим розвитком

Рівні сформованості	Учні з мовленнєвими труднощами (%)	Учні з типовим розвитком (%)
Високий	0	70
Середній	30	20
Достатній	40	10
Початковий	30	0

Представлені результати в таблиці 1 свідчать про суттєві відмінності у рівнях сформованості навички розуміння прочитаного в учнів 4-го класу з мовленнєвими труднощами та типовим розвитком. Так у дітей із мовленнєвими труднощами констатовано виконання пере-

важної більшості завдань на достатньому та початковому рівнях, що свідчить про суттєві труднощі у сприйнятті, аналізі, інтерпретації, критичному оцінюванні інформації в текстах різних видів, медіатекстах та використанні її для збагачення свого досвіду. Зокрема, при читанні вголос діти демонстрували базові навички декодування тексту, проте часто не розуміли змісту або зв'язків між його частинами. Наприклад, під час читання твору «Чого синичка повеселішала» за Ю. Ярмашем вони переважно фокусувалися на окремих фразах, не звертаючи уваги на загальний сюжет. Проблеми з розумінням і аналізом тексту також проявлялися під час читання мовчки, зокрема, коли учні працювали з текстом «Кмітливий горобець» О. Буцня. Діти не завжди могли пов'язати окремі деталі сюжету в цілісну картину чи зробити логічні висновки на основі прочитаного. Вони часто плутали факти з суб'єктивними думками, не могли відокремити основне від другорядного. Робота з медіатекстом «На шляху до перемоги» із журналу «Джміль» виявила ще одну складність – більшість учнів не змогли виокремити ключову ідею тексту або пояснити його зміст у простих словах. Це свідчить про недостатній рівень навичок критичного мислення, необхідного для роботи з джерелами масової інформації.

Також виявлено труднощі у формулюванні емоційної реакції та співпереживанні персонажам текстів. Наприклад, учні не могли описати почуття персонажів у тексті «Кмітливий горобець», а інколи навіть не усвідомлювали, що герої відчувають емоції, важливі для розуміння сюжету. Ще однією помітною проблемою стало висловлювання власної думки щодо текстів і аргументування своїх позицій. Більшість дітей обмежувалися повторенням окремих фраз із тексту, не додаючи власних міркувань чи прикладів з особистого досвіду. Ці труднощі також проявилися у завданнях, де потрібно було створити таблиці, плани або моделі за текстом. Учні не завжди розуміли, як структурувати отриману інформацію, і часто плуталися у завданнях такого типу. Творчі завдання, наприклад, зміна сюжету чи додавання нових персонажів, виявилися найбільш складними для виконання. Учні не проявляли ініціативи в експериментуванні з текстом, обмежуючись його відтворенням. На противагу їм, діти з типовим розвитком здебільшого демонструють високий рівень

розуміння прочитаного: більшість учнів виконували завдання безпомилково, підтверджуючи сформовану навичку.

Результати констатувального етапу дослідження засвідчили, що діти молодшого шкільного віку з мовленнєвими труднощами потребують додаткової підтримки у формуванні навички розуміння прочитаного. Це зумовлює необхідність удосконалення існуючих підходів до навчання та впровадження ефективних педагогічних стратегій, орієнтованих на індивідуальні потреби таких учнів.

У цьому контексті важливим напрямом модернізації освітнього процесу виступає інтеграція цифрових технологій. Цифрові платформи дають змогу поєднувати текстовий матеріал із візуальними, аудіо- та інтерактивними компонентами, що сприяє кращому емоційному залученню дитини та глибшому розумінню сюжетних ліній. Завдяки адаптивності таких ресурсів стає можливим індивідуалізу-

вати навчання, добираючи завдання відповідно до потреб і можливостей конкретного учня.

Таким чином, результати дослідження підтверджують необхідність упровадження інноваційних освітніх підходів, зокрема використання цифрових платформ, як результативного інструменту підтримки учнів молодшого шкільного віку із мовленнєвими труднощами в процесі оволодіння змістом прочитаного.

Отже, для узагальнення переваг і можливостей цифрових платформ, було здійснено порівняльний аналіз онлайн-платформ для формування навички розуміння прочитаного в учнів 4-го класу з мовленнєвими труднощами (табл. 2). Для аналізу було обрано такі українські цифрові платформи: *Learning.ua*, *Childdevelop.com.ua* та мобільний застосунок «Вивчаю – не чекаю» (*Primary.org.ua*). Ці ресурси є одними з найпопулярніших серед освітян і батьків завдяки різноманітності інтерактивних завдань, вправ і ігор, які спрямовані на розвиток важливих

Таблиця 2

Порівняльний аналіз онлайн-платформ для формування навички розуміння прочитаного в учнів 4-го класу з мовленнєвими труднощами

Learning.ua	Childdevelop.com.ua	Мобільний застосунок «Вивчаю – не чекаю». Primary.org.ua
Мета використання		
Спрямована на розвиток розуміння прочитаного через вправи, що охоплюють смисловий аналіз тексту, постановку запитань, визначення головної думки. Пропонує окремі завдання, адаптовані для учнів із мовленнєвими труднощами.	Забезпечує доступ до матеріалів для формування вміння аналізувати й інтерпретувати текст. Містить друковані та інтерактивні завдання, які можна використовувати в роботі з дітьми, що мають мовленнєві труднощі.	Орієнтована на розвиток навичок смислового читання, розпізнавання логічних зв'язків у тексті та відповіді на змістові запитання. Підходить для корекційно-розвиткової роботи з учнями, які мають мовленнєві труднощі.
Типи завдань		
Інтерактивні завдання, аудіо- та відеоматеріали, тести на розуміння тексту.	Робочі аркуші для друку, інтерактивні ігри, тести на розуміння тексту.	Вправи на розпізнавання звуків, слів, складів, тести на розуміння тексту, побудова речень.
Адаптивність		
Автоматичне підвищення складності завдань на основі прогресу дитини. Можливість ручного налаштування рівня складності.	Ручне налаштування рівня складності завдань відповідно до рівня підготовки дитини.	Завдання варіюються за складністю, з можливістю поступового підвищення рівня складності.
Інтерактивність		
Високий рівень гейміфікації: бали, нагороди, рівні. Постійна мотивація через систему прогресу.	Ігрові елементи, що підтримують увагу учнів. Акцент на залучення через інтерактивні завдання.	Мінімальні інтерактивні елементи, акцент на систематичний підхід до виконання завдань і прогресу.
Зручність використання		
Простий, барвистий інтерфейс. Діти можуть самостійно виконувати завдання з мінімальною підтримкою.	Зрозумілий інтерфейс, діти можуть працювати самостійно, завдання легко засвоюються.	Простий та інтуїтивно зрозумілий інтерфейс, мінімум допомоги від дорослих потрібен для навігації.
Доступність і безперервність		
Використовується в школі та вдома. Є частково вільний (безплатний) доступ, проте повний функціонал потребує підписки.	Більшість завдань є у вільному доступі (безплатно), преміум-контент доступний за окрему плату.	Вільний (безплатний) доступ до основного контенту. Можливість використання як в школі, так і вдома.

Таблиця 3

Приклади навчальних завдань цифрових платформ для формування навички розуміння прочитаного в учнів 4-го класу з мовленнєвими труднощами

Назва завдання та його опис	Покликання на ресурси
Learning.ua	
«Доповнюємо речення словом» – підбір потрібного слова у правильній формі для завершення змісту.	https://learning.ua/mova/chetvertyi-klas/dopovniuiemo-rechennia-slovom-u-vidpovidnii-formi
«Утворюємо зв'язне речення» – складання логічно й граматично правильних речень зі слів.	https://learning.ua/mova/chetvertyi-klas/utvoriuiemo-zviazne-rechennia
«Пов'язуємо слова у реченні» – встановлення смислових зв'язків між словами.	https://learning.ua/mova/chetvertyi-klas/poviazuiemo-slova-u-rechenni
«Поширюємо речення за питаннями» – розширення речення додатковою інформацією.	https://learning.ua/mova/chetvertyi-klas/poshiyriuiemo-rechennia-za-pytanniamy
«Встановлюємо зв'язок слів» – виявлення граматичних і змістових залежностей.	https://learning.ua/mova/chetvertyi-klas/vstanovliuiemo-zviazok-sliv-u-rechenni
«Вставляємо дієслова у речення з прямою мовою» – підбір дієслів за змістом і формою.	https://learning.ua/mova/chetvertyi-klas/vstavliaiemo-neobkhidni-za-zmistom-diielova-u-rechennia-iz-pria
«Відновлюємо діалог» – впорядкування реплік для логічної розмови.	https://learning.ua/mova/chetvertyi-klas/vidnovliuiemo-deformovanyi-dialoh
«Якої частини тексту не вистачає?» – визначення і вставлення пропущеної частини.	https://learning.ua/mova/chetvertyi-klas/ziasovuiemo-iakoi-chastyny-tekstu-ne-vystachaie
«Розміщуємо частини тексту» – впорядкування абзаців для збереження логіки.	https://learning.ua/mova/chetvertyi-klas/rozmishchuiemo-chastyny-tekstu-u-potribnomu-poriadku
«Відновлюємо зв'язний текст» – складання цілісного тексту з фрагментів.	https://learning.ua/mova/chetvertyi-klas/vidnovliuiemo-zviazny-tekst
«Підбираємо заголовок» – визначення головної думки і типу тексту.	https://learning.ua/mova/chetvertyi-klas/pidbyraiemo-zaholovok-do-tekstu-ta-vyznachaiemo-ioho-tip
«Підбираємо малюнок до тексту» – зіставлення тексту та ілюстрації.	https://learning.ua/mova/chetvertyi-klas/znakhodymo-maliunok-iakyi-naibilshe-pidkhodyt-do-tekstu
«Шукаємо зайве речення» – виявлення непов'язаних частин у тексті.	https://learning.ua/mova/chetvertyi-klas/shukaiemo-zaive-rechennia-v-teksti
«Доповнюємо текст» – вставка пропущених частин для збереження логіки.	https://learning.ua/mova/chetvertyi-klas/dopovniuiemo-tekst
«Вибираємо тему тексту» – визначення предмета чи ідеї прочитаного.	https://learning.ua/mova/chetvertyi-klas/vybyraiemo-temu-tekstu
«Знаходимо основну думку» – виділення ключової ідеї з тексту.	https://learning.ua/mova/chetvertyi-klas/znakhodymo-osnovnu-dumku-tekstu
«Знаходимо зв'язний текст» – вибір правильно побудованого тексту.	https://learning.ua/mova/chetvertyi-klas/znakhodymo-zviazny-tekst
«Речення з переносним значенням» – розуміння метафор і образних виразів.	https://learning.ua/mova/chetvertyi-klas/vybyraiemo-rechennia-z-vykorystanniam-sliv-u-perenosnomu-znachen
Childdevelop.com.ua	
Серія завдань «Відновлюємо зв'язний текст» – складання цілісного тексту з наданих фрагментів, що формує розуміння структури і логіки прочитаного.	https://childdevelop.com.ua/worksheets/tag-litreading-read-read_comp-sortpop
Серія завдань «Пошук ключової інформації» – завдання, де учень виявляє важливі слова чи речення в тексті, що допомагає у зосередженні на змісті.	https://childdevelop.com.ua/worksheets/tag-litreading-read-read_comp-sortpop
«Відновлюємо порядок слів у реченні № 1» – відновлення порядку слів у реченні для розуміння структури речення.	https://childdevelop.com.ua/worksheets/3984/
«Доповни й прочитай №1» – вставка пропущених слів у контексті, що сприяє осмисленню змісту.	https://childdevelop.com.ua/worksheets/7153/
«Національний одяг українців» – прочитати текст, відповісти на питання (розуміння змісту)	https://childdevelop.com.ua/worksheets/12683/
«Складаємо план тексту» – розбити текст на частини, визначити головне, скласти план	https://childdevelop.com.ua/worksheets/11450/
«Читаємо книжку для когось» – прочитати епізоди, описати героя, інтерпретувати емоції	https://childdevelop.com.ua/worksheets/12502/
«Шукаємо й малюємо метаграми № 6» – прочитати метаграми, дописати літери, витягти зміст, намалювати одну пару	https://childdevelop.com.ua/worksheets/8704/
«Шукаємо пояснення природних явищ» – прочитати пояснення, вибрати реальне, намалювати явище	https://childdevelop.com.ua/worksheets/8670/

«Читаємо казку і виконуємо дослідження» – прочитати казку, підкреслити слова/речення, з'єднати героїв із репліками	https://childdevelop.com.ua/worksheets/13273/
Мобільний застосунок «Вивчаю – не чекаю»	
Додаток пропонує інтерактивні завдання різного рівня складності: від базових вправ до співставлення тексту із зображеннями на різні види навчальних досягнень учнів. 1. «З'єднай малюнок з відповідним фрагментом тексту» 2. «Прочитай завдання, натисни на той об'єкт, про який сказано у ньому» 3. «Прочитай текст, познач правильні відповіді.» 4. «Прочитай речення, визнач правильне слово» (знайти визначення). 5. «З'єднай слова, щоб утворились пари «слово-словосполучення»» 6. «З'єднай речення з відповідними малюнками» 7. «Прочитай речення, вибери до нього відповідний розділовий знак»	https://primary.org.ua/

навчальних навичок у дітей молодшого шкільного віку, зокрема навичку читання, а саме розуміння прочитаного. Порівняльна таблиця допоможе оцінити платформи за ключовими критеріями та обрати найбільш ефективний інструмент для застосування у процесі корекційно-розвиткової роботи.

ісля аналізу характеристик цифрових платформ для формування навички розуміння прочитаного, представлених у таблиці 2, доцільно зосередити увагу на конкретних типах навчальних завдань, які пропонують ці ресурси. У таблиці 3 наведено детальні приклади завдань для кожної платформи з відповідним описом, що відображає їхні функціональні особливості. Це дає змогу не лише ознайомитися із загальним функціоналом, а й оцінити практичний інструментарій, необхідний для ефективного розвитку навички розуміння прочитаного у учнів 4-го класу з мовленнєвими труднощами.

Отже, з огляду на здійснений порівняльний аналіз онлайн-платформ та огляд прикладів навчальних завдань на їх базі, пропонуємо наступний алгоритм ефективного використання інструментарію цифрових платформ в корекційно-розвитковій роботі з учнями 4-го класу з мовленнєвими труднощами для вдосконалення їхньої навички розуміння прочитаного. *На першому етапі* необхідно дослідити інтерфейс обраної платформи, її основні можливості та інструменти, тобто ознайомлення з типами завдань, які пропонуються, форматом зворотного зв'язку та наявними адаптивними функціями. *На другому етапі* варто розробити план корекційно-розвиткових занять, що буде містити конкретні завдання для формування навички розуміння прочитаного з урахуванням основних характеристик платформи. Тут

також важливо враховувати рівень підготовки учнів, їхні індивідуальні особливості та рівень складності текстів. Використовуючи запропоновані в таблиці 3 приклади завдань, слід підібрати ті, які відповідають поточним навчальним потребам кожного учня. Наприклад, для учнів із труднощами у встановленні зв'язків між частинами тексту можна застосувати завдання на складання інтерактивного плану або створення таблиць/моделей/схем. *На третьому етапі* під час виконання завдань важливо забезпечити учням підтримку, пояснювати інструкції та за необхідності допомагати їм розібратися з технічними аспектами роботи на платформі. Регулярний зворотний зв'язок дозволить вчасно коригувати процес навчання. *На четвертому етапі* після виконання завдань необхідно проаналізувати досягнуті результати, це допоможе виявити прогрес учня, а також ті аспекти, які потребують додаткової уваги. На основі отриманих результатів слід провести оцінку ефективності роботи з платформою та, за потреби, скоригувати план корекційно-розвиткових занять або вибір завдань для подальшої роботи.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Аналіз проведеного дослідження засвідчив, що учні 4-го класу із мовленнєвими труднощами потребують додаткової підтримки у формуванні навички розуміння прочитаного. Основні труднощі включають недостатню здатність аналізувати текст, формулювати висновки, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між подіями. Це підкреслює важливість удосконалення підходів до навчання, зокрема через використання цифрових технологій.

Порівняльний аналіз українських цифрових онлайн-платформ, таких як Learning.ua,

Childdevelop.com.ua та Primary.org.ua, засвідчив доречність їх застосування у корекційно-розвиткової роботі щодо формування навички розуміння прочитаного в учнів 4-го класу з мовленнєвими труднощами. Їх використання дозволяє: індивідуалізувати навчальний процес відповідно до особливостей кожної дитини; забезпечити інтерактивність і візуалізацію навчальних матеріалів; підтримувати постійний зворотний зв'язок для закріплення навички розуміння прочитаного.

Застосування цифрових платформ сприяє вдосконаленню педагогічної діяльності, розширює можливості педагогів у роботі з дітьми із мовленнєвими труднощами та забезпечує доступ до якісної освіти. Крім того, інструменти платформ дозволяють створювати адаптивні завдання для розвитку конкретних аспектів читацької компетентності, таких як сприйняття, аналіз, інтерпретації, критичного оцінювання інформації в тек-

стах різних видів, медіатекстах та використання її для збагачення свого досвіду.

Ефективне впровадження цифрових технологій передбачає використання чітко структурованого алгоритму, який включає аналіз можливостей обраної платформи, розробку плану корекційно-розвиткових занять, що включає завдання адаптовані до потреб учнів, надання їм підтримки під час виконання завдань, а також регулярний аналіз прогресу. Це дозволяє своєчасно коригувати навчальний процес і досягати оптимальних результатів.

Перспективними напрямками подальших досліджень є вивчення ефективності цифрових платформ у порівнянні з традиційними методами навчання дітей молодшого шкільного віку із мовленнєвими труднощами, що дозволить вдосконалити педагогічні практики, спрямовані на підтримку таких дітей, та розширити можливості індивідуалізації навчального процесу та створення адаптивного освітнього середовища.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Аркадьєва О. О. Обґрунтування методики вивчення навички читання у молодших школярів із ДЦП. *Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови*. 2013. Т. 4, № 2. С. 14–21.
2. Бабич Н. М., Любенко Л. В. Дослідження навички читання у дітей молодшого шкільного віку з особливими освітніми потребами засобами сучасної типографіки. *Norwegian Journal of development of the International Science*. 2021. №4 (54). С. 6-12.
3. Вивчаю – не чекаю. Застосунок для учнів та учениць 1-4 класів, з яким навчатися весело : веб-сайт. URL : <https://primary.org.ua/> (дата звернення: 25.07.2025).
4. Ільяна В. Сучасні погляди на процес читання в структурі писемного мовлення. *Особлива дитина: навчання і виховання*. 2022. Т.107, №3. С. 52–62.
5. Коломосьць Т. Г. Використання цифрових технологій у логопедичній роботі. *Науковий часопис (Корекційна педагогіка та спеціальна психологія)*. 2023. № 44. С. 17–23.
6. Мартиненко В. О. Індивідуальний підхід до формування і розвитку навички читання молодших школярів : метод. посіб. Київ : КОНВІ ПРИНТ, 2020. 104 с.
7. Мілевська О. П. Проблеми функціонального забезпечення механізмів читання у молодших школярів з тяжкими порушеннями мовлення. *Психологія і педагогіка на сучасному етапі розвитку наук: актуальні питання теорії і практики*: зб. наук. робіт учасників міжнародної наук.-практ. конф. : (18-19 грудня 2015 р., м. Одеса). Одеса: ГО «Південна фундація педагогіки», 2015. С. 51–54.
8. Наказ МОН від 13 липня 2021 р. №813 Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/npa/prozatverdzhennya-metodichnih-rekomendacij-shodo-ocinyuvannya-rezultativ-navchannya-uchniv-1-4-klasiv-zakladiv-zagalnoyi-serednoyi-osviti> (дата звернення: 18.08.2024).
9. Нестеренко В. Ю., Осьмірко І. В. Особливості та переваги процесів цифровізації в освіті. *Вища освіта за новими стандартами: виклики у контексті діджиталізації та інтеграції в міжнародний освітній простір*: матеріали II Міжнародної науково-методичної конференції. Харків. 2023. С. 27–29.
10. Попович Н. Ф., Лендел Н. В. Особливості розвитку мовлення молодших школярів на уроках літературного читання. *Інноваційна педагогіка: теорія та методика навчання*. 2019. Вип. 12. Т. 2. С. 36–40.
11. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 р. № 688) про затвердження Державного стандарту початкової освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 18.08.2024).
12. Розвиток дитини : веб-сайт. URL : <https://childdevelop.com.ua/> (дата звернення: 25.07.2025).
13. Савченко О. Я. Розуміння молодшими школярами літературних творів: сутність процесу і засоби формування. *Початкова школа*. 2017. №8 (578). С. 6–12.

14. Стандартизація навчально-методичного забезпечення навчання молодших школярів з тяжкими порушеннями мовлення: навчально-методичний посібник / Данілавичутє Е. А., Трофименко Л. І., Ільяна В. М., Рібсун Ю. В., Мартинюк З. С., Грибань Г. В. м. Київ : Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2022. 657 с.

15. Старагіна І. П., Терещенко В. М., Панченков А. О. Нова українська школа: розвиток читацької компетентності в учнів початкової школи в системі інтегрованого навчання : навч.– метод. посіб. Харків : Соняшник, 2020. 176 с.

16. Хомик Т. В., Войцехівська Д. О. Особливості використання ІКТ-технологій у корекційно-розвитковій роботі з молодшими школярами з порушеннями мовлення в процесі формування навички читання. *IX Міжнародна науково-практична конференція «Study of world opinion regarding the development of science»*, 22-25 листопада 2022 року, Прага, Чехія. 2022. С. 382-386.

17. Learning.ua : веб-сайт. URL : <https://learning.ua/> (дата звернення: 25.07.2025).

REFERENCES:

1. Arkadieva O. O. (2013) Obgruntuvannya metodyky vyvchennia navychky chytannia u molodshykh shkoliariv iz DTsP. *Osvita osib z osoblyvymy potrebamy: shliakhy rozbudovy*. T. 4, № 2. S. 14–21. (in Ukrainian)

2. Babych N. M., Liubenko L. V. (2021) Doslidzhennia navychky chytannia u ditei molodshoho shkilnoho viku z osoblyvymy osvitimy potrebamy zasobamy suchasnoi typohrafiky. *Norwegian Journal of development of the International Science*. №4 (54). S. 6-12. (in Ukrainian)

3. Vyvchaiu – ne chekaiu. Zastosunok dlia uchniv ta uchenyts 1-4 klasiv, z yakym navchatysia veselo : veb-sait. URL : <https://primary.org.ua/> (data zvernennia: 25.07.2025). (in Ukrainian)

4. Іліана В. (2022) Suchasni pohliady na protses chytannia v strukturi pysemnogo movlennia. *Osoblyva dytyna: navchannia i vykhovannia*. T.107, №3. S. 52–62. (in Ukrainian)

5. Kolomoiets T. H. (2023) Vykorystannia tsyfrovyykh tekhnolohii u lohopedychnii roboti. *Naukovyi chasopys (Korektsiina pedahohika ta spetsialna psykholohiia)*. № 44. S. 17–23. (in Ukrainian)

6. Martynenko V. O. (2020) Indyvidualnyi pidkhid do formuvannia i rozvytku navychky chytannia molodshykh shkoliariv : metod. posib. Kyiv : KONVI PRINT, 104 s. (in Ukrainian)

7. Milevska O. P. (2015) Problemy funktsionalnogo zabezpechennia mekhanizmiv chytannia u molodshykh shkoliariv z tiazhkymy porushenniamy movlennia. *Psykholohiia i pedahohika na suchasnomu etapi rozvytku nauk: aktualni pytannia teorii i praktyky*: zb. nauk. rob. uchastykiv mizhnarodnoi nauk.-prakt. konf. : (18-19 hrudnia 2015 r., m. Odesa). Odesa: HO «Pivdenna fundatsiia pedahohiky», S. 51–54. (in Ukrainian)

8. Nakaz MON vid 13 lypnia 2021 r. №813 Pro zatverdzhennia metodychnykh rekomendatsii shchodo otsiniuvannia rezultativ navchannia uchniv 1-4 klasiv zakladiv zahalnoi serednoi osvity. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-metodychnih-rekomendacij-shodo-ocynuvannia-rezultativ-navchannia-uchniv-1-4-klasiv-zakladiv-zagalnoyi-serednoyi-osviti> (data zvernennia: 18.08.2024). (in Ukrainian)

9. Nesterenko V. Yu., Osmirko I. V. (2023) Osoblyvosti ta perevahy protsesiv tsyfrovizatsii v osviti. *Vyscha osvita za novymy standartamy: vykyky u konteksti didzhitalizatsii ta intehtatsii v mizhnarodnyi osviti: materialy II Mizhnarodnoi naukovy-metodychnoi konferentsii*. Kharkiv. 2023. S. 27–29. (in Ukrainian)

10. Popovych N. F., Lendel N. V. (2019) Osoblyvosti rozvytku movlennia molodshykh shkoliariv na urokakh literaturnoho chytannia. *Innovatsiina pedahohika: teoriia ta metodyka navchannia*. Vyp. 12. T. 2. S. 36–40. (in Ukrainian)

11. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 21 liutoho 2018 r. № 87 (u redaktsii postanovy Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 24 lypnia 2019 r. № 688) pro zatverdzhennia Derzhavnoho standartu pochatkovo osvity. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF#Text> (data zvernennia: 18.08.2024). (in Ukrainian)

12. Rozvytok dytyny : veb-sait. URL : <https://childdevelop.com.ua/> (data zvernennia: 25.07.2025). (in Ukrainian)

13. Savchenko O. Ya. (2017) Rozuminnia molodshymy shkoliaramy literaturnykh tvoriv: sutnist protsesu i zasoby formuvannia. *Pochatkova shkola*. № 8 (578). S. 6–12. (in Ukrainian)

14. Standartyzatsiia navchalno-metodychnoho zabezpechennia navchannia molodshykh shkoliariv z tiazhkymy porushenniamy movlennia: navchalno-metodychnyi posibnyk (2022) / Danilavichutie E. A., Trofymenko L. I., Іліана В. М., Рібсун Ю. В., Мартинюк З. С., Хрибань Г. В. м. Київ : Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 657 с. (in Ukrainian)

15. Starahina I. P., Tereshchenko V. M., Panchenkov A. O. (2020) Nova ukrainska shkola: rozvytok chytatskoi kompetentnosti v uchniv pochatkovo shkoly v systemi intehtrovanoho navchannia : navch.– metod. posib. Kharkiv : Soniashnyk, 2020. 176 s. (in Ukrainian)

16. Khomyk T. V., Voitsekhivska D. O. (2022) Osoblyvosti vykorystannia ІКТ-tekhnolohii u korektsiino-rozvytkovii roboti z molodshymy shkoliaramy z porushenniamy movlennia v protsesi formuvannia navychky chytannia. *IX Mizhnarodna naukovy-praktychna konferentsiia «Study of world opinion regarding the development of science»*, 22-25 lystopada 2022 roku, Praha, Chekhii. S. 382-386. (in Ukrainian)

17. Learning.ua : website. URL : <https://learning.ua/>

Дата першого надходження рукопису до видання: 22.08.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 17.09.2025

Дата публікації: 03.11.2025